Länsstyrelsen
Kalmar län

NATURA 2000

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Strandskogen SE0330205

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.
Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.
I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillstånds prövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.

Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers och arters utbredning i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Länsstyrelsen Kalmar län

Daniel Hasselbratt

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0330205 Strandskogen

Kommun: Borgholm

Områdets totala areal: 158,2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-04-11

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-14

Markägarförhållanden:

Privat och statligt markägande

Regeringsbeslut, historik:
SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1110 - Sandbankar

1170 - Rev

7140 - Öppna mossar och kärr

9020 - Nordlig ädellövskog

9070 - Trädklädd betesmark

1014 - Smalgrynsnäcka, *Vertigo angustior*

1083 - Ekoxe, *Lucanus cervus*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: att skydda och bevara ädellövskogen med ingående naturtyper och för naturtyperna typiska arter som smalgrynssnäckan, ekoxen och läderbaggen.

Motivering: en blandädellövskog samt ek-hasselskog av naturskogskaraktär med höga värden för fauna och flora. Beståndet är en del av den strandskog som utgör en del av ett kärnområde i den öländska kustädellövskogen mellan Halltorp och Borgholm. Området är av riksintresse för naturvården. Strandskogsområdet hyser en rik flora med ett stort antal hotade och missgynnade arter samt arter som indikerar höga naturvärden, så kallade signalarter, främst inom grupperna svampar, lavar och kärlväxter. Området har en extremt rik biologisk mångfald med ett mycket stort antal rödlistade arter. Området är viktigt utifrån ett konnektivitetsperspektiv då det angränsar till det unika ädellövområdet Halltorps hage.

Prioriterade åtgärder:
- Grova, vidkroniga ekar frihuggs. Även efterträdare till gamla ekar kan behöva frihuggas. Att återställa större delen av området till trädklädd betesmark inom ramen för LIFE bridging the gap. Efter återställande ska bete återinföras i området.
- Luckhuggning eller buskröjning för att gynna ek och avenboksföryngring.
- Granavverkning. Invandrande gran och främmande trädslag bör hållas undan. Tall sparas däremot pga rovfågelhäckning.
- På sikt behöver röjning av igenväxningsvegetation i våtmarker göras.

Beskrivning av området

Strandskogen är ett större ädellövträdsdominerat lövskogsområde på Ölands västra kust ca 7 km söder om Borgholm. Berggrunden utgörs av ordovicisk kalksten samt kambrisk sandsten. I gränsen mellan bergarterna finns en utdragen klint. Området ligger i denna slänt mellan den högre liggande kalkstenen i öster och Östersjöns strand i väster. Strandskogen som gränsar till Halltorps naturreservat söderut är huvudsakligen en lövskog av naturskogskaraktär med stort värde för fauna och flora. Ek, avenbok och hassel finns väl representerade inom området samt förekomst av smalgrynssnäckan Vertigo angustior. I områdets nordvästra del finns också ett antal mindre kärr samt en mindre igenväxt sjö. Genom området i öst-västlig riktning löper flea körvägar ner till stranden. Större delen av området är av riksintresse för naturvården. Området har på senare år drabbats av ekdöd, almsjuka och askottssjuka.

Vad kan påverka negativt

Observera att detta endast är några exempel på faktorer som kan skada områdets värden. Att en verksamhet är listad som ett tänkbart problem innebär inte att den är förbjuden. Vissa av verksamheterna kan omfattas av den tillståndsplikt som gäller om det finns risk för betydande påverkan på miljön i Natura 2000-området. I andra fall är inte tillståndsplikten aktuell men behov kommer att finnas att följa upp det specifika problemet. För att få närmare besked om vad som gäller i ett enskilt fall kan det vara lämpligt att ta kontakt med berörd tillsynsmyndighet som är Länsstyrelsen eller vid skogsbruksåtgärder Skogsvårdsstyrelsen.

Följer man som enskild de allmänna hänsynsregler som läggs fast i vår lagstiftning (t.ex. miljöbalken och skogsvårdslagen) eller följer regler i tvärvillkor så har man fullgjort även sina grundläggande krav på hänsyn till Natura 2000-området.
Tvärvillkor omfattar i huvudsak följande områden:
- Begränsning av högsta antalet djur i ett jordbruk
- Försiktighetsmått för gödselhantering, inklusive krav på lagringskapacitet
- Spridning av gödselmedel
- Föreskrifter om andelen höst- eller vinterbevuxen mark
- Försiktighetsåtgärder vid spridning av bekämpningsmedel

För mer information om tvärvillkor se Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se)

Specifika problem för områdets naturtyper och arter
- Etablering av gran
- Igenväxning i ekdominerade miljöer med ljus- och värmekrävande arter. Insprängda jätteträd, eller i övrigt mycket gamla träd (främst ek), kan skuggas ihjäl i förtid om andra träd tillåts växa upp i kronorna.
- Förekomsten av smalgrynssnäckan i kalkkärrs- och kalkfuktängar hotas främst av exploatering, utdikning, övergödning, utebliven hävd eller felaktig röjning samt överbetning.
- Rikkärr som länge varit i hävd hotas av upphörd, försvagad eller felaktig hävd.
- Ekdöd, almsjuka och askottssjuka utgör ett hot mot naturtyperna.

Verksamheter m.m. som generellt kan påverka naturtyperna och arterna negativt
•Produktionsinriktat skogsbruk. Avverkningar kan även leda till uttorkning och konkurrensutsättning för många arter som är knutna till biotopen.
•Avverkning av kringliggande lövskogsområden leder till att olika områden isoleras från varandra och att kanteffekter som torka och ljusinflöde missgynnar de arter som lever i lövskog.
•Läckage av bekämpningsmedel och gödning från närliggande åkermark eller spridning av kalk eller aska. Insådd av för naturtypen främmande arter, eller att odlade vallväxter sprids naturligt från omgivande åkrar.
•Exploatering för samhällsbyggande av olika former.
•Luftföroreningar, främst bilavgaser från angränsande större vägar, kan utarma den känsliga epifytfloran av lavar och svampar.
•Fördämningar, dikning eller andra avvattningsföretag som förändrar vattenföringen i rikkärret.

Bevarandeåtgärder

Gällande regler:
•Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötsel och naturvårdsförvaltning av området.
•Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller 300 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden till exempel uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller till exempel för byggnader som behövs för jordbruket, skogsbruket, fisket eller verksamheter till vilka tillstånd har lämnats enligt miljöbalken.
•Natura 2000- området är samrådsområde enligt 20 § naturvårdslagen (idag MB 12: 6). Obligatoriskt samråd ska t. ex. göras vid skogbruksåtgärder (till skogsvårdstyrelsen), dikning eller dikesrensning, anläggning av luft- och markledning m.m.

Förslag till bevarandeåtgärder för Strandskogen:
• Natura 2000- området är skyddat som naturreservat (2009-10-26). Bevarandemål samt skötsel för de olika naturtyperna och bestånden som föreskrivs i skötselplanen ska följas.
- Grova, vidkroniga ekar frihuggs. Även efterträdare till gamla ekar kan behöva frihuggas. Att återställa större delen av området till trädklädd betesmark inom ramen för LIFE bridging the gap. Efter återställande ska bete återinföras i området.
-Med tanke på att området gränsar till Halltorps hage utgör Strandskogen och närliggande Strandtorp viktiga områden för att på sikt bevara skogliga naturtyper och dess typiska arter samt direktivsarter som stor ekbock, ekoxe och läderbagge med flera som kräver en kontinuitet av gamla grova ekar. Även skydda ädellövskogen mellan Strandskogen och Strandtorp för att underlätta bevarandet av naturtyper och hotade arter på landskapsnivå är angeläget att ta hänsyn

till.
Följande åtgärder ska beaktas:
-Luckhuggning eller buskröjning för att gynna ek och avenboksföryngring.
-Granavverkning. Invandrande gran och främmande trädslag bör hållas unda Tall bör däremot sparas på grund av lämpliga träd för rovfågelhäckning.
-Ny- och återhamling av träd.

Åtgärder som planeras inom projektet "LIFE Bridging the Gap", ett EU finansierat projekt som syftar till att restaurera värdefulla ekmiljöer.
-Återupptagande av bete i de delar som numera är klassade som trädklädd betesmark.
-Röjning av igenväxningsvegetation och utglesning av krontak.
-Utplacering av så kallade mulmholkar för att gynna insektsfaunan knuten till håligheter i träd.
-Skapande av habitat för ekoxe genom att placera ut delvis nedgrävda ek och björkstockar.
-Veteranisering av träd för att skynda på utvecklingen av strukturer som är viktiga för många vedlevande insekter.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Uppfljningnsinsatser för detta Natura 2000-område kommer att framgå av den uppföljningsplan som kommer att tas fram.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1110 - Sandbankar

Areal: 22,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Bankar som är permanent täckta av havsvatten. De ligger vanligen på relativt grunt vatten, med ett maximalt djup på ca 30 meter under havsytan. Bankarna består i huvudsak av sandiga sediment, men andra kornstorlekar kan också förekomma, t ex ler, grus inklusive skalgrus, sten och stenblock. Bankarna skiljer sig topografiskt från omgivande bottenområden.
Det varierande bottensubstratet erbjuder livsmiljöer för både mjuk- och hårdbottenlevande arter. Bankarna kan vara fria från vegetation eller täckta av sjögräs och/eller makroalger. De bankar som är belägna längre ut från kusten har ett gott vattenutbyte och fungerar ofta som refug för marina arter som trängts bort från mer kustnära områden.
Trålning och/eller sandsugning kan ha förekommit i habitatet.
Kommentarer
Sandbankar förekommer i marin atlantisk och marin baltisk (Östersjö-) biogeografiskregion.
”Topografiskt avskild” är ett viktigt begrepp för klassningen av både rev (1170) och sandbankar (1110). Det definieras som en enhet som begränsas av den djupast liggande djupkurva som bara omsluter enheten, och utgör alltså en enskild förhöjning. Denna enhet kan sedan ingå i en större topografisk enhet som innesluter flera förhöjningar och kanske öar. En topografiskt avskild enhet kan, men behöver alltså inte, omges av flata bottnar.
Svenska undertyper
1 . Sandbottnar nästan utan vegetation med stor rörlighet i sediment.
2. Ålgräsängar och annan långskottsvegetation med mindre rörelse i sanden.
3. Musselbankar med en täckningsgrad under 10%.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen sandbankar (1110)
Arealen ska vara minst 22,3 ha. För att uppnå ett gott bevarandetillstånd ska de sublittorala sandbankarna ha strömförhållanden som garanterar bra vattenomsättning och ger större siktdjup med ingen eller ringa sedimentation. Naturtypen kräver att vattnet är klart utan stor förekomst av partiklar. Vattenkvalitet ska vara god, vilket bl. a. innebär att att den antropogena påverkan genom eutrofiering ska långsiktigt minska. Fiske med icke- selektiva redskap ska undvikas. Artsammansättningen ska vara naturlig. Arealen långskottsbotten behålls eller ökar. Arealen musselbankar får inte minska. För naturtypen typiska arters populationer får inte minska påtagligt (t. ex. trådnate, borstnate, skruvnating, hårnating, hårsärv, ålgräs/bandtång, blåstång, borststräfse, grönsträfse, hårsträfse, rödsträfse, havsrufse).

Bevarandetillstånd

Naturtypen har ínte ett gynnsamt bevarandertillstånd på grund av den berörda vettenförekomsten inte hur uppnått en god ekologisk och kemisk gynnsam status (Källa: VISS, vatteniformationsystem Sverige).

1170 - Rev

Areal: 16,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Biogena och/eller geologiska bildningar av hårt substrat förekommande på hård- eller mjukbottnar. Reven är topografiskt avskilda genom att de höjer sig över havsbotten i littoral och sublittoral zon.
Revmiljön karaktäriseras ofta av en zonering av bentiska samhällen av alger och djurarter inklusive konkretioner, skorpbildningar och korallbildningar. Musselbankar ingår i naturtypen, om dessa har en täckningsgrad överstigande 10%.Rev avgränsas mot omkringliggande botten där revbildningen övergår med mer än 50% i mjukbottenytor och/eller där biogena bildningar understiger 10% av täckningsgraden. Rev avgränsas mot terrestra habitat vid medelvattenståndet.
Trålning kan ha förekommit i habitatet.
Kommentarer
”Topografiskt avskild” är ett viktigt begrepp för klassningen av både rev (1170) och sandbankar (1110). Det definierats som en enhet som begränsas av den djupast liggande djupkurva som bara omsluter enheten, och utgör alltså en enskild förhöjning. Denna enhet kan sedan ingå i en större topografisk enhet som innesluter flera förhöjningar och kanske öar. En topografiskt avskild enhet kan, men behöver alltså inte, omges av flata bottnar.
Svenska undertyper
1. Undervattensklippor
2. Biogena rev
3. Organogena rev

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen rev (1170)
Arealen ska vara minst 16,3 ha. Naturtypen ska nå ett gott bevarandetillstånd genom att vattenkvaliteten uppnår god ekologisk och kemisk status genom en långsiktigt minskande eutrofiering och genom att övrig antropogen belastning ska bli försumbar. I naturtypen ska det finnas en naturlig artsammansättning med förekomst av bland annat täta blåstångbälten. Naturtypen ska ha en naturlig och intakt zonering av bentiska växtsamhällen, vilket leder till hög artrikdeom bestående av fisk, mjuk- och hårdbottenarter. Sedimentationen förekommer i ringa omfattning eller inte alls. Populationer av för naturtypen typiska arter får inte minska (t. ex. gaffeltång, blåstång, blåmussla).

Bevarandetillstånd

Naturtypen har ínte ett gynnsamt bevarandertillstånd på grund av den berörda vettenförekomsten inte hur uppnått en god ekologisk och kemisk gynnsam status (Källa: VISS, vatteniformationsystem Sverige).

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 0,9 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Habitatet är heterogent och omfattar ombrotrofa och minerotrofa, fattiga till intermediära, öppna eller mycket glest trädbevuxna myrar. De myrtyper eller myrele-ment som kan inkluderas är plana eller svagt välvda mossar och tillhörande laggkärr, nordlig mosse, plana (topogena) kärr, sluttande (soligena; lutning >3%) kärr – i synnerhet backkärr (lutning >8%) – samt torvbildande mader (sumpkärr). Torvtäcket är normalt minst 30 cm djupt, men kan vara tunnare i unga myrar. Gungflyn, mjukmattegolv med vanligen mossrik vegetation som pga luftvävnad i rotsystemet flyter på vatten eller lös gyttja, inkluderas oavsett torvdjup. Morfologiska strukturer i torven är sällsynt och utgörs i så fall av mindre tuvbildningar. Trädskikt bestående av träd högre än tre meter får inte ha mer än 30% krontäckning.
Två undergrupper kan urskiljas:
• Svagt välvda mossar
• Kärr och gungflyn (kan indelas i fattiga och intermediära för uppföljningen)
Naturlighetskriterier: Myrens hydrologi och hydrokemi får inte vara starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp. Slåtter kan bedrivas. Reversibla, mindre ingrepp som orsakat lokal störning i begränsade delar av myren kan medges.
Kommentarer
Svagt välvda mossar höjer sig obetydligt över omgivningen. Naturtypen omfattar också öppna kärr och våtmarker i anslutning till sjöar och vattendrag (limnogena) och är därmed en av de vanligaste våtmarkstyperna i Sverige.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen öppna mossar och kärr (7140)
Arealen ska vara minst 0,9 ha. Våtmarken utgörs av svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn. Hydrologi och vattenkemi i våtmarken samt i dess närmaste omgivningar får inte påverkas negativt. Naturtypen ska vara opåverkad av antropogena ingrepp. Kärret behöver en ständig tillgång på basiskt, mineralrikt vatten. De hydrologiska förhållandena behöver bevaras för att variationen av strukturer och element som t. ex. tuvor, höljor, kärrfönster, slukhål, dråg och gungflyn ska upprätthållas. I området får inte gödsling, stödutfodring, kalkning, dikning eller torvtäkt förekomma. De för naturtypen typiska arterna får inte minska påtagligt (t. ex. orkidéarter, rundsileshår, tätört, knappag, axag, nålstarr, dvärgbläddra, vattenklöver samt mossor tillhörande släktet Scorpidium sp. och Sphagnum sp.).

Bevarandetillstånd

Naturtypen har ett gynnsamt bevarandetillstånd.

9020 - Nordlig ädellövskog

Areal: 41,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen är en övergångsform från boreala till nemorala skogstyper och förekommer på mark som är torr-fuktig och relativt näringsrik. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 50-100%, och ädellövträd utgör normalt minst 50% av grundytan, men lövdominerad naturskog med ned till 30% ädellöv kan föras till naturtypen. Viktiga komponenter i trädskiktet är ek, alm, ask, lind och lönn. Inget av trädslagen ek, bergek, avenbok, (var för sig eller tillsammans) eller bok utgör mer än 50% av grundytan.
Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd, död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.
Skogens hydrologi får inte vara under stark generell påverkan från markavvattning.
Naturtypen har en lång kontinuitet som lövträdbärande mark. Betes- eller slåtterbruk har vanligtvis förekommit men områdena är nu igenvuxna. Delar av naturtypen kan pga. av terrängförhållanden, endast varit marginellt påverkade av bete under lång tid.
Naturtypen är mycket artrik och rödlistade arter av epifytiska kryptogamer, vedlevande insekter, samt marklevande flora och fauna förekommer. Artsammansättningen varierar med skogens slutenhet.
Kommentarer
Naturtypen förekommer i kontinental region samt sydligaste delen av den boreala regionen, d.v.s. inom ädellövskogens utbredningsområde.
I denna naturtyp finner man ofta en stor variation vad gäller trädslag, artstock och struktur. Denna variation kan härröra från tidigare markanvändning eller naturgivna förutsättningar såsom hydrologi och terrängformer. I sitt mest utvecklade stadium kännetecknas naturtypen av en stor åldersfördelning med ett typiskt inslag av gamla träd. Som ett resultat av tidigare markanvändning, hävd och naturliga störningar kan skogen befinna sig i ett yngre successionsstadium med stort inslag av yngre träd – det vill säga att den ännu har vissa brister i habitakvaliteten, även om den kan klassas som naturtyp.
I gynnsamma fall kännetecknas artstocken av epifyter som är typiska för sena successionsstadier.
I normalfallet utgör de ingående ädellövträden minst 30 % och samtliga lövträd minst 50 % av grundytan. I sena successionsstadier är dessa skogar ofta slutna och täta men kan också vara betydligt glesare till följd av störningar.
Inslaget av triviallövträd kan vara stort till följd av någon form av störning eller tidigare upphörd hävd. I vissa bestånd kan det finnas ett inslag av främmande arter såsom tysklönn. Graninväxning kan vara betydande och konkurrera med ädellövträd.
Även sådan skog som i basinventeringen klassats som utvecklingsmark (vilket innebär att det kan ta 20-30 år innan det utvecklar några betydande naturvärden) kan uppfylla habitatdefinitionen, om skogen växer på mark med kontinuitet som ädellövskogsmark, samt i anslutning till ädellövbestånd med naturskogskvaliteter och högre skyddsvärde. Ädellövskog är svår att naturtypsbestämma utan fältbesök, och vid tveksamheter bör klassningen kvalitetsäkras i fält.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen * nordlig ädellövskog (9020)
Arealen ska vara minst 41,6 ha. Småskaliga naturliga processer, som t. ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning ska påverka dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Det ska finnas rikligt med gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter alm, ask, ek; hassel. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas följande strukturer/substrat som ska vara allmänt förekommande: gamla träd, liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd, död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddelar, träd med hackspettsbohål, gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar, gamla hävdpräglade träd. Det ska finnas typiska och karaktäristiska arter inom följande grupper : insekter, kärlväxter (t. ex. skogsbingel, tandrot, vårärt, myskmadra, blåsippa, vätteros, sårläka). Tack vare att viktiga naturliga strukturer och substrat behålls bevaras den i skogen artrika gruppen lavar och svampar med förekomst av ett ansenligt antal sällsynta och rödlistade arter.

Bevarandetillstånd

Narturtypen har inte en gynnsamt bevarandetillstånd.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 60 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på fastmark och är torr-blöt och näringsfattig-näringsrik. Träd- och buskskiktets krontäckningsgrad är 30-100% och utgörs av inhemska trädslag. Naturtypen inkluderar betade trädklädda hagmarker och betad skog.
Kvalitetskriterier: Naturtypen ska ha en lång hävdkontinuitet så väl som trädkontinuitet och inslag av gamla träd ska finnas. Bete förekommer normalt i naturtypen.
Området ska hysa en från naturvårdssynpunkt värdefull artstock knuten till betespåverkan i fältskiktet och/eller till solbelysta hagmarksträd. Värden knutna till beteshävd finns kvar.
Artsammansättningen varierar beroende på geografisk belägenhet och markens produktionsförmåga. I hagmarkerna dominerar lövträd, ofta ek och björk men även lind, ask och i vissa fall tall förekommer. I den betade skogen dominerar oftast barrträd och björk, i södra Sverige även ek/bok.
Trädklädda betesmarker med grova solbelysta lövträd är särskilt värdefulla eftersom träden i regel är artrika för fler organismgrupper. I de fall betad skog finns på kalkmark har den ofta en rik marksvampflora som är hävdgynnad. Antalet rödlistade arter som är knutna till naturtypen är högt. Finns det gott om död ved kan även ett stort antal rödlistade arter knutna till sådana substrat finnas i naturtypen.
Områden med något lägre krontäckningsgrad än 30% och med mycket höga naturvärden knutna till naturtypen och dess grova lövträd kan klassas som trädklädd betesmark.
Kommentarer
Naturtypen inkluderar både hagmarker och skogsbeten. Hagmarker är relativt öppna, trädklädda marker som mestadels förekommer i södra delarna av Sve-rige. De har ofta ett artrikt busk- och trädskikt, och det är inte ovanligt att de delvis har en historik med ängsbruk. Trädskiktet domineras normalt av löv-träd. Skogsbeten är skog som är tydligt påverkad av bete. En viss beteskontinuitet måste finnas. Skogsbeten förekommer i större delen av landet och är starkt varierande beroende på den skogstyp som dominerar i området. De kan förekomma i både barr- och lövskog. Hagmarkerna respektive skogsbetena kan delvis betraktas som två olika undertyper av naturtypen, men gränsen mellan dem är ibland otydlig och historiskt har de haft stora likheter.
Trädklädd betesmark förekommer i alpin, boreal och kontinental biogeografisk region.
Naturtypen består av betesmarker bevuxna med träd och buskar med en krontäckning av minst 30%, antingen hagar med ett glest trädskikt av björk, ek eller andra trädslag, eller dungar av skog i en för övrigt öppen hagmark eller betade skogar med kontinuitet på tidigare utmarker.
Artsammansättningen i trädklädd betesmark varierar beroende på geografisk belägenhet och markens produktionsförmåga. I hagmarkerna dominerar lövträd, ofta ek och björk men även lind, ask och i vissa fall tall förekommer. I den betade skogen dominerar oftast barrträd och björk, i södra Sverige även ek/bok. Fältskiktet hör ofta till de vegetationstyper som återfinns hos övriga betes- och slåttermarkstyper, t.ex. 6230, 6270, 6410, 6430 och 6510. De trädklädda hagmarkerna och de öppnare typerna har en likartad historik, och det är ofta framför allt värdena i trädskiktet samt täckningsgraden för det som skiljer dem åt.
Trädklädda betesmarker med grova solbelysta lövträd är särskilt värdefulla eftersom sådana träd är viktiga livsmiljöer för många organismer. I de fall betad skog finns på kalkmark har den ofta en rik marksvampflora som är hävdgynnad. Antalet rödlistade arter som är knutna till naturtypen är högt. Finns det gott om död ved kan även ett stort antal rödlistade arter knutna till

sådana substrat finnas i naturtypen.
Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte går att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet, om inte mycket höga värden finns i trädskiktet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen trädklädd betesmark (9070)
Arealen trädklädd betesmark ska vara minst 60 ha. Trädskiktet har en naturlig åldersdifferentiering och riklig förekomst av viktiga substrat så som död ved, torrträd, solbelysta träd, hålträd och grova barkstrukturer. Hävd genom betesdrift ska eftersträvas i hela området där betesdjuren strövar fritt över stora ytor och skapar en naturlig mosaik av extensivt betade områden blandat med mer välhävdade ytor. Vidkroniga grova ekar hålls i god kondition genom att förhindra att yngre träd och buskar växer upp och tränger eller beskuggar ekarna. Inom området bör det finnas träd i alla åldersklasser (50-100 årsintervall). Ek skall kunna föryngras och yngre ekar skall tillåtas utvecklas under ljusöppna förhållanden för att kunna ersätta dagens jätteekar. Området ska ha en naturlig näringsnivå som är opåverkad av gödsling (förutom från betande djur). Tillskottsutfodring som sker i enlighet med åtgärdsplanen utgör inget problem. Betesdjuren hålls så långt som möjligt fria från avmaskningsmedel som innehåller makrocykliska laktoner (där avermectinerna ingår) eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan. Särskilt allvarligt är användandet av bolus då detta innebär en giftspridning under flera månader. Hydrologi och vattenkemi ska vara opåverade. Populationerna av de för naturtypen typiska arterna (t.ex. gökärt, gullviva, matt pricklav och gammelekslav) får inte minska.

Bevarandetillstånd

Naturtypens status blir känd först när uppföljningsprogrammet kommit igång.

1014 - Smalgrynsnäcka, Vertigo angustior

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Livsmiljö

Smalgrynsnäcka förekommer i ett brett spektrum av miljöer. Samtidigt är smal-grynsnäckan mycket specifik när det gäller valet av mikrohabitat; det gäller hela tiden att hitta rätt fuktighet och rätt struktur på förnan. Smalgrynsnäckan är kalkgynnad, särskilt tydligt märks det på de relativt fåtaliga inlandslokalerna.

Smalgrynsnäcka förekommer i flera olika typer av skog. Glesa askdominerade lövkärr är en prefererad miljö, där den företrädesvis återfinns i halvöppna partier, men arten förekommer även i relativt torr skog. På många av skogslokalerna hittar man den i branter och blockdominerade partier. På skogsdominerade lokaler är det viktigt att det finns träd vars löv erbjuder lättillgängliga kalkkällor i from av kalci-umcitrat, som t.ex. lind, ask, lönn, hassel och sälg.

Arten förekommer även i kalkrika betesmarker med svagt till måttligt betestryck; men om betestrycket blir för hårt försvinner den. I torr betesmark hittar man ofta den i anslutning till fuktiga sänkor, strandbrinkar och i branter. På Öland och Gotland förekommer arten vida spritt i alvarmiljö. I östra Sverige finns dessutom flera förekomster på kalkpåverkade torrängar. I kalkrika områden kan smalgrynsnäckan även finnas i strandnära miljöer, t.ex. på betade havsstrandängar eller i anslutning till kustnära dynvåtmarker. En annan viktig miljö är rikkärr och kalkfuktängar.

Smalgrynsnäckan accepterar ganska täta bestånd av starr. Förekomst av enstaka högre örter som t.ex. älgört och hampflockel är inget problem, men uppstår det täta bestånd av högväxta örter p.g.a. hög näringshalt brukar arten försvinna.

Mikrohabitatet är viktigt och smalgrynsnäckan förekommer främst i lucker, något fuktig förna. Den är starkt beroende av stabila förhållanden i markens förnaskikt och klarar inte översvämningar, däremot kortvarig översköljning och viss saltpåverkan (havsvatten som sprayar över lokalerna). Under torrare perioder söker den sig ner en liten bit i marken och uppehåller sig i det översta jordlagret. På alvar och i torrängsmiljöer hittar man den under torrtiden ofta i basen av tuvor.

Reproduktion och spridning

Spridningsförmågan hos smalgrynsnäcka kan på goda grunder antas vara starkt begränsad. Spridning kan ske över ganska stora avstånd, men av allt att döma i mycket begränsad omfattning. Avståndet för normal spridning torde ligga i stor-leksordning några få meter. Långdistansspridning sker förmodligen främst via större däggdjur (t.ex. rådjur) och fåglar.

Bevarandemål

Smalgrynssnäckan skall finnas i en livskraftig population och lämplig störningsregim skall upprätthållas inom området.

Negativ påverkan

Smalgrynssnäckan behöver jämn luftfuktighet, kalk samt solvärme. Eftersom den har en dålig spridningsförmåga (några få meter per år) är den extremt känslig för störningar i livsmiljön exempelvis i hydrologin. Ett måttligt bete eller slåtter, samt röjning av igenväxningsvegetation som upprätthåller solinsläpp och påverkan på fältskikt är fördelaktigt för arten. Markslitaget får dock inte bli alltför stort. I mycket blöta kärr bör också bete helst undvikas.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är okänt i området.

1083 - Ekoxe, Lucanus cervus

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Livsmiljö

Ekoxen är värmekrävande och förekommer ofta i ekbestånd i sydsluttningar, företrädesvis i gles ädellövskog och i ekhagar. Larven lever på döda rötter av främst ek, men har även hittats på bok, björk, lönn och hassel. Larverna ligger ofta i jorden och gnager på döda rotdelar även på levande träd. Larver har även påträffats under liggande ekstockar och i de underjordiska delarna av gamla stubbar.

Önskvärd naturlig stress och störning

Arten gynnas av betesdrift, slåtter och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som håller trädskiktet glest och luckigt. Rätt typ av hävd ger goda möjligheter för ljuskrävande träd som ek att utvecklas och föryngra sig.

Reproduktion och spridning

Larvutvecklingen tar i normalfallet 5-6 år. Förpuppningen sker under våren i en hönsäggstor kokong. De fullbildade skalbaggarna kläcks i mitten av juni och flyger från mitten av juni till början av augusti. Hannarna är tämligen kortlivade, medan honorna kan påträffas till i början av augusti.

Ekoxen är stor och tung, men flyger tämligen väl. Arten uppskattas utan större problem kunna flyga 1 kilometer genom för arten ogästvänlig terräng. Enstaka exemplar har konstaterats flyga 5 kilometer.

Övrigt

Ekoxen är skymnings- och nattaktiv. De vuxna skalbaggarna livnär sig på sav och kan samlas i stort antal kring savflöden.

Bevarandemål

Ekoxe ska fortleva i området med ett livskraftigt bestånd. Mängden lämpligt substrat ska inte minska.

Bevarandetillstånd

Artens tillstånd i området är i dagsläget okänd

Dokumentation

ArtDatabanken. Faktablad för rödlistade arter. www.artdatabanken.se
Forslund, M (red). 2001. Natur och kultur på Öland. Naturvårdsprogram för Kalmar län. Länsstyrelsen i Kalmar län.
Länsstyrelsen i Kalmar län. Naturvårdens riksintressen, Öland. Meddelande 1989:14. Uppdaterade versioner finns på Länsstyrelsens hemsida. www.lanssstyrelsen.se/kalmar
Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000. Naturvårdsverkets hemsida. www.naturvardsverket.se
Naturvårdsverket. Sveriges Natura 2000-områden. Naturvårdsverkets hemsida. Www.naturvardsverket.se
Sumpskogsinventeringen finns på Skogsstyrelsens hemsida. www.skogsstyrelsen.se. Klicka på Skogens pärlor.

Bilagor

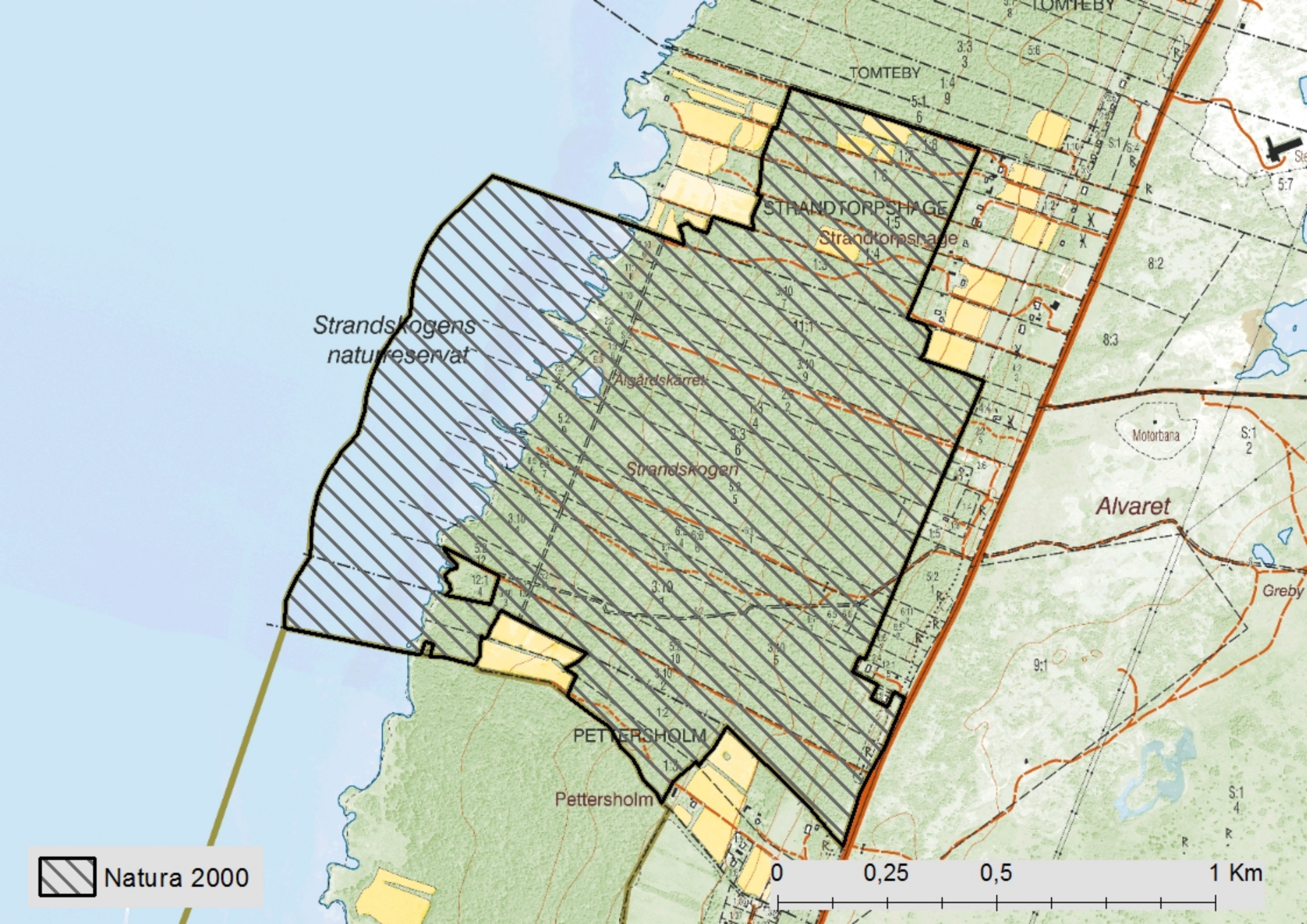
Förteckning över rödlistade arter påträffade i området
Objektskarta
Karta över Natura 2000-habitat i objektet

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
KÄRLVÄXTER		
desmeknopp	*Adoxa moschatellina*	NT
raggarv	*Cerastium brachypetalum*	EN
strävlosta	*Bromopsis benekenii*	NT
vit sminkrot	*Buglossoides arvensis var. arvensis*	NT
ask	*Fraxinus excelsior*	EN
vanlig skogsalm	*Ulmus glabra subsp. glabra*	cr
paddfot	*Asperugo procumbens*	NT
stenfrö	*Lithospermum officinale*	NT
bolmört	*Hyoscyamus niger*	NT
LAVAR		
rosa skärelav	*Schismatomma pericleum*	NT
SKALBAGGAR		
svartbent sköldbagge*	*Cassida murraea*	NT
rödbent ögonbock*	*Ropalopus femoratus*	VU
mindre ekbock*	*Cerambyx scopolii*	NT
enbandad brunbagge	*Hypulus bifasciatus*	VU
STORSVAMPAR		
jättekamskivling	*Amanita ceciliae*	NT
sydlig kantmusseron	*Tricholoma sejunctum s. str.*	NT
olivfjällskivling	*Lepiota forquignonii*	VU
saffransspindling	*Cortinarius olearioides*	NT
ekgräddvaxskivling	*Hygrophorus penarioides*	VU

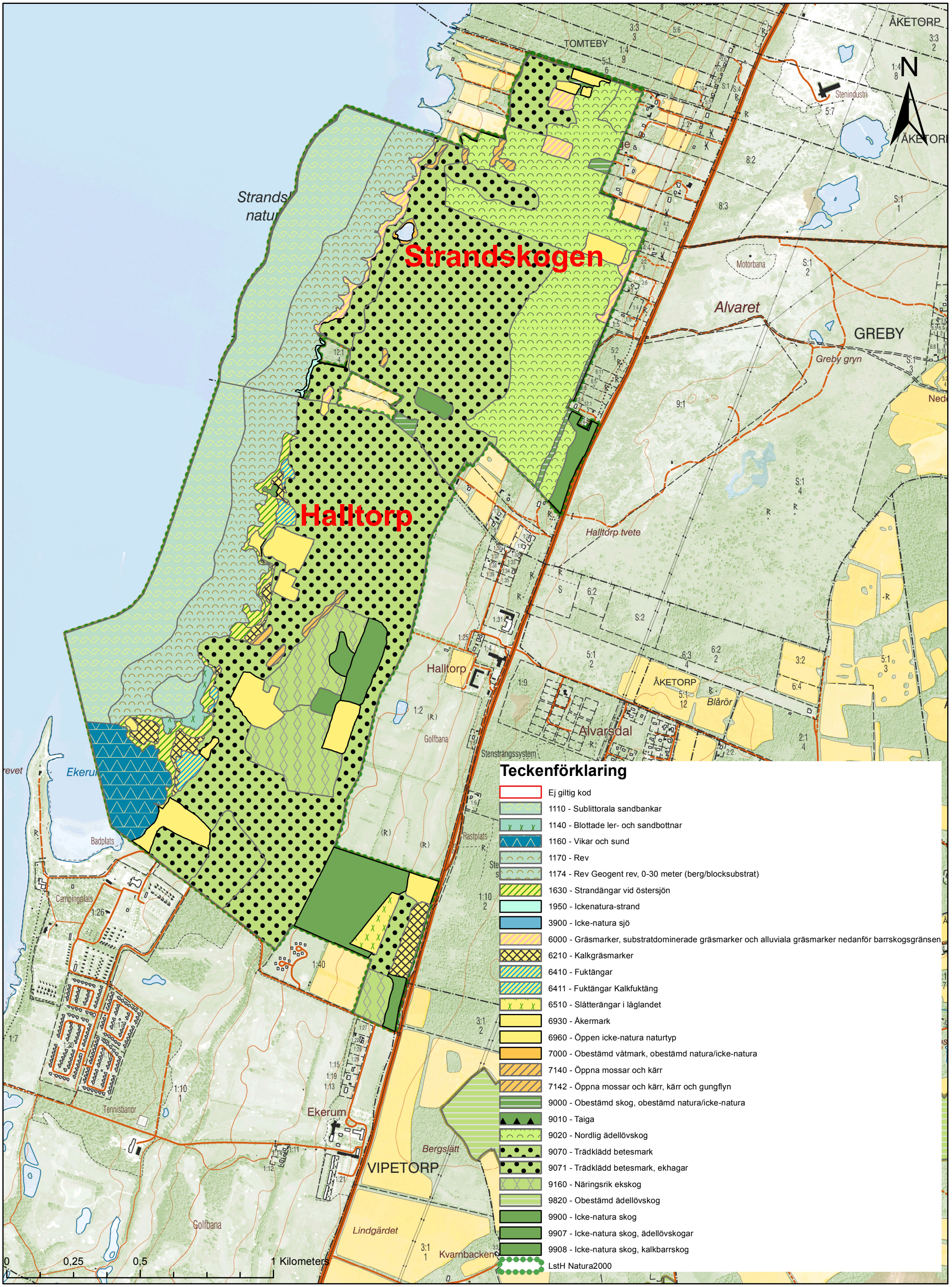
** =Åtgärdsprogram för arten finns/planeras*

Rödlistekategorier:

RE - Försvunnen
CR - Akut hotad
EN - Starkt hotad
VU - Sårbar
NT - Missgynnad
DD - Kunskapsbrist

TOMTEBY
TOMTEBY
STRANDTORPSHAGE
Strandtorpshage
Strandskogens
naturreservat
Älgårdskärret
Strandskogen
Motorbana
Alvaret
Greby
PETTERSHOLM
Pettersholm
Natura 2000
0
0,25
0,5
1 Km

Natura 2000- habitat i objektet Strandskogen SE0330205

Teckenförklaring

- Ej giltig kod
- 1110 - Sublittorala sandbankar
- 1140 - Blottade ler- och sandbottnar
- 1160 - Vikar och sund
- 1170 - Rev
- 1174 - Rev Geogent rev, 0-30 meter (berg/blocksubstrat)
- 1630 - Strandängar vid östersjön
- 1950 - Ickenatura-strand
- 3900 - Icke-natura sjö
- 6000 - Gräsmarker, substratdominerade gräsmarker och alluviala gräsmarker nedanför barrskogsgränsen
- 6210 - Kalkgräsmarker
- 6410 - Fuktängar
- 6411 - Fuktängar Kalkfuktäng
- 6510 - Slåtterängar i låglandet
- 6930 - Åkermark
- 6960 - Öppen icke-natura naturtyp
- 7000 - Obestämd våtmark, obestämd natura/icke-natura
- 7140 - Öppna mossar och kärr
- 7142 - Öppna mossar och kärr, kärr och gungflyn
- 9000 - Obestämd skog, obestämd natura/icke-natura
- 9010 - Taiga
- 9020 - Nordlig ädellövskog
- 9070 - Trädklädd betesmark
- 9071 - Trädklädd betesmark, ekhagar
- 9160 - Näringsrik ekskog
- 9820 - Obestämd ädellövskog
- 9900 - Icke-natura skog
- 9907 - Icke-natura skog, ädellövskogar
- 9908 - Icke-natura skog, kalkbarrskog
- LstH Natura2000